

Sådan får vi alle unge i uddannelse

Det ligger lige til højrebenet. På den ene side mangler vi gode løsninger for at få den sidste del af de unge i uddannelse. På den anden side har vi allerede en uddannelse der egner sig til disse unge. Erhvervsgrunduddannelsen, også kaldet egu. Problemet er bare at alt for få kender denne mulighed, og endnu færre benytter den.

Henrik Bach Mortensen, direktør,
Dansk Arbejdsgiverforening

Birgitte Josefsen, MF, Formand
for Produktionsskoleforeningen

- Hvad med de unge, der ikke umiddelbart kan gennemføre en ungdomsuddannelse?

- Hvad med de unge, der har brug for et individuelt tilrettelagt forløb med tæt opfølgning og en langsommere og mere fleksibel indføring på arbejdsmarkedet?

- Eller hvad med de unge, der har brug for en mere praktisk læringstilgang - de unge der lærer ved at arbejde, dvs. ved selv at handle og praktisere?

Hvad med at se på disse unge som kompetente og ansvarlige unge, der af forskellige grunde ikke går den direkte vej på ind på skolebænken, men skal tilbydes en mere fleksibel og praktisk orienteret grunduddannelse.

En uddannelse hvor der på den ene side er god tid til både at få målrettet undervisning og til at vænne sig til en arbejdsgivers krav og tænkemåde, og hvor der på den anden side er mulighed for allerede efter 2 – 3 år at komme i arbejde.

Regeringens mål om, at 95 pct. af de unge skal gennemføre en uddannelse inden 2015, er en del af det store velfærdsudspil.

Der lægges op til en lang række forbedringer af det eksisterende system: Kommunerne skal have ansvaret for, at de unge får en uddannelse, erhvervsuddannelserne skal gøres mere fleksible med trindeling og praksisnære forløb, og der skal være flere praktikpladser.

Men det er ikke nok. Der er også behov for en uddannelse til de unge, der ikke umiddelbart kan gennemføre en erhvervsuddannelse, uanset hvor fleksibel og trindelt den bliver.

Erhvervsgrunduddannelsen (egu) er sådan en mulighed. Egu er en kompetencegivende uddannelse, der er individuelt tilrettelagt. Den unge veksler mellem skoleundervisning og virksomhedspraktik, men med fokus på den praktiske læring. Undervisningen foregår typisk

på en erhvervsskole (f.eks. teknisk skole, landbrugsskole eller sundheds- og socialskole) eller en produktionsskole. Praktikken foregår efter aftale med skolen i en virksomhed, hvor elevens arbejdsområder og funktioner passer med målet med elevens uddannelsesplan.

Egu'en er en praktisk orienteret grunduddannelse, men sideløbende med de faglige færdigheder arbejdes der også med de personlige og sociale kompetencer. Vejledning og opfølgning på den unge i egu-forløbet er af afgørende betydning – både i forhold til at sikre kontinuitet i uddannelsen og til at opnå personlig afklaring. Egu'en er en uddannelse med stor sammenhæng og overensstemmelse mellem teori og praktik - mellem fag og person.

EGU

Egu'en er en praktisk orienteret grunduddannelse, men sideløbende med de faglige færdigheder arbejdes der også med de personlige og sociale kompetencer.

Så hvorfor er der ikke flere, der benytter egu'en?

Hvorfor var der i 2004 kun ca. 30 pct. af landets kommuner (80 ud af 272 kommuner), der oprettede egu-aftaler? Og hvorfor er antallet af oprettede egu-aftaler faldet fra 681 i 2003 til 650 aftaler i 2004, når næsten 20 pct. af de unge stod og stadig står helt uden for uddannelsessystemet – altså potentielle egu-elever?

En del af svaret er måske, at egu'en trænger til en gennemgribende revision og opprioritering. Egu'en skal vægtes langt stærkere politisk for at komme frem i bevidstheden som et både målrettet og fleksibelt uddannelsesstilbud. Det regeringsnedsatte udvalg under Globaliseringsrådet, "Udvalget om at alle unge gennemfører en ungdomsuddannelse" påpeger således i den afsluttende rapport fra februar 2006, at der er "behov for at styrke kommunernes og den enkeltes incitament til at anvende egu".

Men der er efter vores mening ikke kun behov for at

styrke incitamentet til at anvende egu. En række grundlæggende rammer for den nuværende egu lægger hindringer i vejen for en større udbredelse af egu'en. Disse hindringer skal fjernes. For at gøre egu'en til et fornuftigt og visionært uddannelsesstilbud skal målgruppebeskrivelsen være bredere. Praktikordningerne skal gøres mere fleksible, og det samlede uddannelsesforløb skal styrkes med flere resurser til vejledning og opfølgning og bedre og mere fleksibelt samspil mellem praktik og skole.

Egu'en er på nuværende tidspunkt beskrevet som en uddannelse for unge i en utilfredsstillende uddannelses- og beskæftigelsesmæssig situation – traditionelt forstået de bogligt svage unge. Men målgruppebeskrivelsen for egu'en kan med fordel udvides til at gælde alle unge under 25. For hvis målsætningen om uddannelse til 95 pct. af de unge i 2015 skal nås, er der behov for at tage alle uddannelsesmuligheder i brug. Det er ikke tanken, at egu'en skal være i konkurrence med EUD, men uddannelsen vil i kraft af sin særlige pædagogiske tilrettelæggelse med faste rammer, tæt tilknytning til en skole og opfølgning af en vejleder være et vigtigt tilbud. Denne nye målgruppebeskrivelse kræver naturligvis et tæt samarbejde med Ungdommens Uddannelsesvejledning, så vi sikrer, at hele uddannelsespaletten bliver brugt. Ikke desto mindre er det vigtigt at understrege, at succeskriteriet for egu'en i fremtiden ikke skal være, om uddannelsen rammer en bestemt målgruppe med svage sociale og faglige forudsætninger, men om uddannelsen – sammen med andre ungdomsuddannelser – bidrager til at flere unge afslutter en uddannelse, som fører enten til videre uddannelse eller beskæftigelse.

Egu'en bør være en statsfinansieret uddannelse. Hvis egu'en skal fremstå som en del af det ordinære uddannelsessystem, bør egu'en på lige fod med andre kompetencegivende ungdomsuddannelser fremover finansieres fuldt ud af staten som en del af taxametersystemet. Statsfinansiering vil sikre en ensartet udbredelse af egu, fordi den dermed ikke vil afhænge af kommunale prioriteringer.

Denne form for direkte statslig anerkendelse og ligestilling med de øvrige kompetencegivende ungdomsuddannelser vil – sammen med en mere fokuseret indsats for at få dokumenteret elevernes opnåede realkompetencer – øge egu'ens status både blandt eleverne og

deres forældre. En accept der er nødvendig for at kunne fungere som et fuldgældigt uddannelsesstilbud og dermed som aktivt redskab i bestræbelserne på, at alle unge gennemfører en uddannelse.

Egu er en praktisk orienteret vekseluddannelse med 1½ års praktik og ½ års skole delt op i kortere perioder. En af egu'ens forcer er, at eleverne får konkrete erfaringer med forskellige arbejdsfunktioner og samarbejdet omkring dem. Dette fokus på det praksisorienterede og erhvervsrettede skal opretholdes, men praktikordningerne bør være mere fleksible og motiverende både for eleverne og for virksomhederne, end de er i dag. Det skal være mere attraktivt og legitimt for virksomhederne at investere tid og energi i at oprette en praktikplads, og de nuværende begrænsninger for virksomhedernes mulighed for både at have eud-elever og egu-elever bør ophæves.

Reglerne for sammensætningen mellem praktik og skole bør ændres, så det bliver muligt at lave forskellige uddannelsesforløb, der passer til den enkeltes behov. En måde at praktisere dette på, kunne være at tilbyde den unge et introducerende forløb, hvor den enkelte kortvarigt kan snuse til arbejdsmarkedskulturen i en konkret virksomhed eller få et branchevejledende introduktionskursus, inden uddannelsesplanen bliver etableret og branchevalget fastlagt. En anden mulighed er at etablere egu som en skolebaseret uddannelse med mulighed for virksomhedsforlagt undervisning på forskellige virksomheder. En oplagt model for de potentielle egu-elever er, at uddannelsen sammensættes af værkstedsundervisning på eksempelvis en produktionsskole og en første "føler" ude på en virksomhed.

Egu stiller store krav til de vejledere, der foruden administration og praktisk koordinering også skal vejlede og spejle de unge i deres personlige overvejelser og sociale udfordringer. Et vejlederjob spænder lige fra møder med repræsentanter for arbejdsmarkedet til at hjælpe de unge med at komme op om morgenen. Det er ildsjælevirksomhed, så det basker; men det er også en målrettet indsats, der batter. Derfor bør der gives flere resurser til

vejledningsindsatsen og bedre mulighed for særlige støtteforanstaltninger i form af f.eks. mentorordninger under virksomhedspraktik.

En formålsbeskrivelse for egu'en kunne være at give uafklarede, men kompetente unge en ny chance for legitim deltagelse i samfundet. Den chance kan en revideret egu give de unge, fordi uddannelsens fornemste mål er at udvikle de unge til at (gen)opdage deres potentiale og lyst til uddannelse, dygtiggørelse og evne til at indtræde i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet.

De skal modnes til at honorere en moderne virksomheds krav om stabilitet, ansvarlighed og samarbejdsevne, og

de unge skal modnes til at kunne klare sig selv og til at se deres liv i perspektiv. De skal træne i selvsigt og selvforsørgelse.

Produktionsskolerne kan og vil påtage sig denne opgave, for de

har forudsætningerne for at løse den tilfredsstillende. Produktionsskolernes pædagogiske profil udspringer

EGU

Denne nye målgruppebeskrivelse kræver naturligvis et tæt samarbejde med Ungdommens Uddannelsesvejledning, så vi sikrer, at hele uddannelsespaletten bliver brugt.

af den praktisk orienterede læring – arbejdspladslæring, samtidig med, at de er gearet til den målrettede og individuelle uddannelsesindsats. Produktionsskolerne har et særligt godt kendskab til både målgruppen og det lokale erhvervsliv og kan dermed formidle et godt match. EGU kan også fortsat udbydes af erhvervsskolerne.

Det ligger som sagt lige til højrebænet. Landet står over for en stor samfundsøkonomisk og social- og uddannelsespolitisk udfordring i, at få de sidste unge i uddannelse. Men løsningen ligger snublende nær, for et egnet uddannelsesstilbud eksisterer allerede, og det gør skolerne, der kan løfte opgaven, også. Udbredelsen af egu'en er både et bæredygtigt og operationelt svar på udfordringen. Det kræver blot vilje til at anerkende egu'en på linje med de øvrige kompetencegivende ungdomsuddannelser og vilje til at justere rammebetingelserne.